

Kennisgeving voornemen verkenning en participatie voor de verbetering van de ecologische waterkwaliteit Geul De Weerd-Reuver, Geul Hansummerweerd – Oude Maasarm, Oever Brandt visvijver, Geul Brandt, Geul Molensteen, Oever Laak, Geul Laakerweerd, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

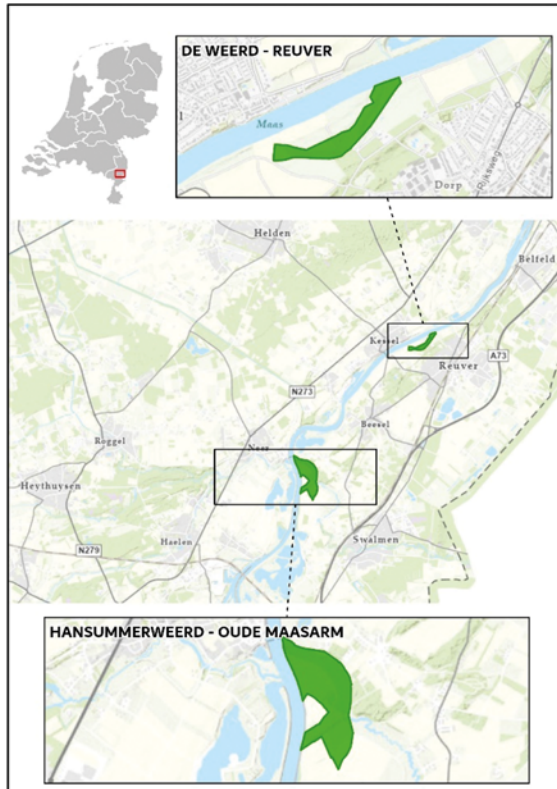
De Minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft het voornemen om een verkenning uit te voeren naar de verbetering van de ecologische waterkwaliteit in de Maas tussen Venlo en Susteren. Het gaat hier om een nationale opgave vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Een mogelijke oplossing voor deze opgave is de aanleg van zeven maatregelen langs de Maas. Hiervoor zal op grond van de huidige inzichten een projectbesluit worden genomen, zoals bedoeld in artikel 5.44 van de Omgevingswet. Met deze kennisgeving wordt iedereen geïnformeerd en uitgenodigd om mee te denken over de verkenning van oplossingsrichtingen, hoe u kunt reageren en waar u de nodige informatie kunt vinden.

Wat is de opgave?

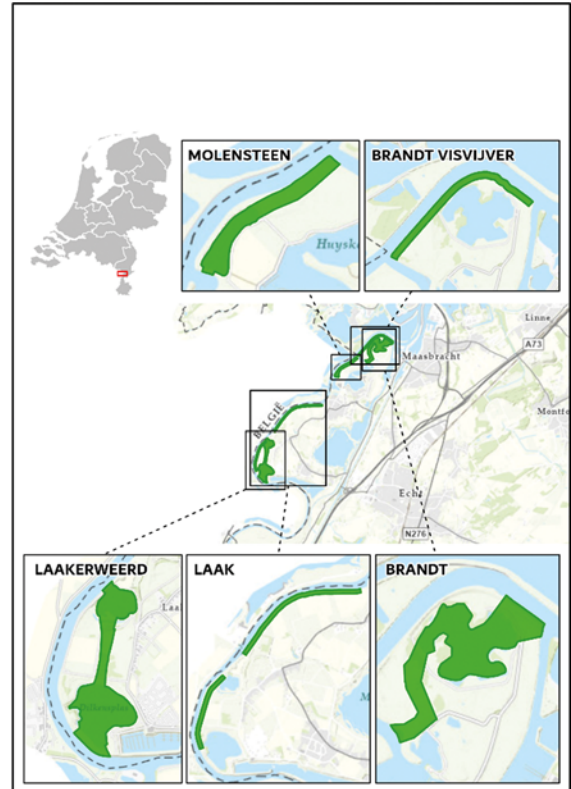
De opgave voor De Weerd-Reuver, Hansummerweerd – Oude Maasarm, Brandt Visvijver, Brandt, Molensteen, Laak en Laakerweerd is onderdeel van een groter programma dat Rijkswaterstaat uitvoert in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), in opdracht van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Het doel van deze richtlijn is om uiterlijk in 2027 de ecologische waterkwaliteit van onze rivieren, meren, beken, kustzones en bijbehorende grondwateren op orde te hebben. Door allerlei ingrepen in het riviersysteem ten behoeve van onder andere hoogwaterveiligheid, scheepvaart, landbouw en drinkwater is het leefgebied van veel dier- en plantensoorten verdwenen of achteruitgegaan. Met diverse maatregelen wordt het riviersysteem weer meer in balans gebracht met de natuur. Sinds 2009 zijn al verschillende maatregelen uitgevoerd. In april 2020 heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat het maatregelpakket van kansrijke maatregelen geactualiseerd en opnieuw vastgesteld. Deze maatregelen worden nu door Rijkswaterstaat verder verkend en vervolgens tot planuitwerking gebracht. De opgave in dit deel van de Maas is het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit door het creëren van leefgebied voor verschillende dier- en plantensoorten die thuishoren in het riviersysteem van de Maas, maar daar nu ontbreken of nog maar beperkt voorkomen. Het waarborgen van een goede waterkwaliteit is in de Nationale Omgevingsvisie aangemerkt als een nationaal belang. Een goede waterkwaliteit is nodig om het water voor verschillende gebruiksfuncties te kunnen inzetten, inclusief de ontwikkeling van natuur. Europese richtlijnen (zoals de KRW en Natura 2000) dragen hier in belangrijke mate aan bij.

Kenmerken van gebied waar mogelijk maatregelen worden getroffen

De opgave betreft twee maatregelgebieden in het waterlichaam Zandmaas: De Weerd-Reuver en Hansummerweerd-Oude Maasarm, en vijf maatregelgebieden in het waterlichaam Grensmaas: Brandt Visvijver, Brandt, Molensteen, Laak en Laakerweerd.

Figuur 1 KRW-maatregelen Zand-/Terrassenmaas

Figuur 2 KRW-maatregelen Grensmaas

De Zandmaas is een waterlichaam dat zich kenmerkt door een rechte loop in een relatief diep uitgesneden smal rivierdal. De rivier gaat door een getrappt terrassenlandschap met ondiepe kwelgeulen op verschillende terrasniveaus. Op deze terrassen komt zijwaarts afstromend helder grondwater (kwelwater) aan het oppervlak. Vanaf de hoge zandgronden stromen beken in de rivier. Natuurlijke beekmondingen komen in diverse hoedanigheden voor zoals moerasmondingen, beekdelta's en zandwaaiermondingen.

Het noordelijke deel van het waterlichaam Grensmaas rond Stevensweert, vormt de overgang van een vrij afstromende grindrivier naar de Maasplassen in de gestuwde Zandmaas vanaf de stuw bij Linne. Vanaf de jaren 70 zijn veel originele geomorfologische structuren uit de ondergrond vergraven door grindwinningen. Daarbij is een groot deel van het gebied rond Stevensweert later weer opgevuld met grond. Enkele plassen zijn toen achtergebleven met wisselende afmetingen en gebruik.

Mogelijke oplossingsrichtingen voor de opgave

De Weerd-Reuver

Het maatregelgebied De Weerd-Reuver ligt nabij Reuver, op de rechteroever van de Maas. In het gebied is een oude geulstructuur aanwezig dat nog (deels) waterhoudend is. In dit gebied wordt de aanleg van een kwelgeul verkend als mogelijke oplossing voor de opgave. Door het ontwikkelen van een geul met grondwaterinvloed wordt leefgebied voor macrofauna en water- en moerasplanten gecreëerd.

Hansummerweerd-Oude Maasarm

In het maatregelgebied Hansummerweerd-Oude Maasarm, gelegen nabij Swalmen, op de rechteroever van de Maas, worden drie oplossingsrichtingen nader verkend: 1) het verbeteren van de ecologische toestand van de bestaande Oude Maasarm, 2) het verleggen van de monding van de beek de Swalm ten behoeve van de visoptrek en 3) het realiseren van moeraszones in de uiterwaard in het zuiden van het maatregelgebied.

Het verbeteren van de ecologische toestand van de Oude Maasarm betreft mogelijk het verondiepen van de binnenbocht en het realiseren van zandige eilandjes ten behoeve van sedimentatiedynamiek. Dit creëert een geschikt habitat voor de groei van waterplanten. Daarnaast wordt verkend of een ecologisch waardevolle overstromingsvlakte met kwelvegetatie kan ontstaan. Bijvoorbeeld, door het

creëren van geulen met open water en moeraszones. We verkennen of het afgraven van laagtes in het gebied hierbij helpen.

Brandt Visvijver

In het maatregelgebied van Brandt Visvijver, gelegen nabij Maasbracht, op de rechteroever van de Maas wordt de aanleg van een natuurvriendelijke oevers verkend als mogelijke oplossingsrichting. Een natuurvriendelijke oever kan worden gerealiseerd door de stenen oeverbescherming deels te verwijderen. Op deze manier ontstaat er via afkalving en aanzanding een natuurlijkere overgang tussen water en land. Een natuurlijke overgang tussen water en land verbetert het leefgebied voor waterplanten, vissen en macrofauna.

Brandt

In het maatregelgebied Brandt, gelegen nabij Maasbracht, op de rechteroever van de Maas, wordt de aanleg van een langzaam stromende geul door de plas verkend als mogelijke oplossing. Door de plas aan te takken op de Maas verbetert het ecologisch functioneren van de bestaande plas.

Bij verdere ecologische optimalisatie van de plas valt te denken aan plaatselijke verondiepingen met zand en fijn grind en het aanbrengen van meer natuurlijk substraat voor macrofauna en vissen (o.a. rivierhout).

Molensteen

In het maatregelgebied van Molensteen, gelegen nabij Maasbracht en ten zuiden van de maatregel Brandt, op de rechteroever van de Maas wordt een langzaam stromende geul door de plas verkend als mogelijke oplossing.

De plas kan door een langzaam stromende geul met de Maas verbonden worden. Bij verdere ecologische optimalisatie van de plas valt te denken aan plaatselijke verondiepingen met zand en fijn grind. Daarnaast zorgt het aanbrengen van meer natuurlijk substraat voor macrofauna en vissen (o.a. rivierhout) voor een ecologische verbetering.

Laak

In het maatregelgebied Laak, gelegen nabij Ohé en Laak, op de rechteroever van de Maas wordt de aanleg van een natuurvriendelijke oever verkend als mogelijke oplossingsrichting. Een natuurvriendelijke oever kan worden gerealiseerd door de stenen oeverbescherming deels te verwijderen. Op deze manier ontstaat er via afkalving en aanzanding een natuurlijkere overgang tussen water en land. Een natuurlijke overgang tussen water en land verbetert het leefgebied voor waterplant, vissen en macrofauna.

Laakerweerd

In het maatregelgebied Laakerweerd, gelegen nabij Ohé en Laak, op de rechteroever van de Maas, wordt het verbinden van bestaande plassen waardoor stroming ontstaat verkend als mogelijke oplossing.

Door het creëren van een langzaam stromende geul worden de twee plassen met elkaar en de Maas verbonden. Door het toevoegen van verondiepte delen (inclusief kleine eilandjes) en het bevorderen van meer substraatvariatie (dit kan o.a. door het aanbrengen van dood hout onder water), wordt het ecologisch functioneren van de Maasplassen geoptimaliseerd.

Participatie

Rijkswaterstaat werkt gezamenlijk aan het versterken van de riviernatuur. Daarbij heeft Rijkswaterstaat oog voor alle relevante belangen en voor de mogelijkheid om kansen te benutten. De maatregelen moeten passen bij de lokale omstandigheden en ontwikkelingen in een gebied. Om tijdig te bepalen welke maatregelen bij een gebied passen, hebben we de kennis nodig van de mensen die zich verbonden voelen met het gebied. Zo kunnen we samen zoeken naar oplossingen en draagvlak. Daarom nodigen we iedereen uit om mee te denken, suggesties te doen en ideeën in te brengen. Dat doen we door informatie te geven en informatie over het gebied op te halen. We zetten daarvoor onze website www.samenwerkenaanriviernatuur.nl in en het contact met de omgevingsmanager die de belangen van het gebied behartigt, binnen de kaders van de opgave.

Rijkswaterstaat onderzoekt onder meer de haalbaarheid van kwelgeulen als mogelijke oplossing in de

Zandmaas en Grensmaas. In 2021 is samen met andere overheidsorganisaties zoals Provincie Limburg, de verschillende gemeenten in het gebied en Waterschap Limburg een eerste verkenning gestart. Ook is bij particuliere grondeigenaren en -gebruikers in het gebied relevante informatie over de gebieden opgehaald. De komende periode wordt met behulp van diverse specialisten een ontwerpnoot opgesteld.

Waarover kunt u meedenken?

Met de publicatie van deze kennisgeving start formeel de procedure. Voor dit project wordt geen voorkeursbeslissing genomen als bedoeld in artikel 5.49 van de Omgevingswet.

De opgave in de fysieke leefomgeving raakt de belangen van veel partijen zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen. Het is belangrijk dat een ieder de mogelijkheid heeft om ideeën in te brengen en mee te denken. U kunt oplossingen aandragen voor de hiervoor omschreven opgave. Ook kunt u meedenken over het voorstel voor participatie, bijvoorbeeld over de wijze waarop u betrokken wilt worden. Het participatieplan wordt geactualiseerd bij belangrijke momenten in het project.

Tijdens de verkenning vergaart Rijkswaterstaat namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat kennis over de aard van de opgave, de voor de fysieke leefomgeving relevante ontwikkelingen en de mogelijke oplossingen voor die opgave. Rijkswaterstaat vraagt iedereen middels deze kennisgeving mee te denken, suggesties te doen, ideeën in te brengen en eventuele alternatieven aan te dragen voor de mogelijke oplossing voor de drie genoemde maatregelgebieden. De aangedragen oplossingen worden door Rijkswaterstaat in redelijkheid in beschouwing genomen aan de hand van een aantal uitgangspunten. De aangedragen oplossing moet:

- Redelijkerwijs een oplossing bieden voor de genoemde KRW-opgave;
- Technisch uitvoerbaar en juridisch haalbaar zijn;
- Beheersbaar zijn door Rijkswaterstaat;
- Geen afbreuk doen aan de ruimtelijke kwaliteit en de waarden in het gebied;
- Passen binnen het vastgestelde budget en de planning die leidt tot realisatie uiterlijk in 2027.

Hoe kunt u meedenken?

U kunt meedenken door eventueel een publieksbijeenkomst bij te wonen, u kunt ook schriftelijk en/of mondeling reageren. Voor de gebieden uit deze kennisgeving loopt de reactietijd tot en met 26-09-2023. Op de site www.samenwerkenaanriviernatuur.nl wordt informatie geplaatst op de riviertakpagina Maas.

Wilt u reageren?

U kunt op drie manieren reageren. U ontvangt een ontvangstbevestiging op uw reactie.

- Digitaal
Mail uw reactie naar KRW.ZN@rws.nl
- Mondeling
Vraag een gesprek aan met de omgevingsmanager van het gebied. U kunt contact met hem/haar opnemen via het emailadres KRW.ZN@rws.nl om een afspraak te maken.
- Per post
Stuur een gefrankeerde brief naar:
Rijkswaterstaat Zuid Nederland
Postbus 2232,3500 GE Utrecht

Wat gebeurt er met uw reactie?

U ontvangt een ontvangstbevestiging van uw reactie. Uw reactie wordt betrokken bij de verkenning. Als u een mogelijke oplossing voor de opgave aandraagt, heeft u de mogelijkheid de Minister te verzoeken om advies te vragen aan een onafhankelijke deskundige.

De Minister beslist aan de hand van de eerder beschreven uitgangspunten of uw voorgedragen oplossing redelijkerwijs in beschouwing moet worden genomen. In de planuitwerkingsfase die volgt op de keuze voor een bepaalde oplossingsrichting, wordt het schetsontwerp van een maatregel uitgewerkt in een voorlopig ontwerp dat de basis vormt voor een ontwerp-projectbesluit. Dit ontwerp-projectbesluit wordt door Rijkswaterstaat ter inzage gelegd en hiertegen kan eenieder zienswijzen naar voren brengen. In de reactienota bij het ontwerp-projectbesluit wordt teruggekoppeld wat er met uw zienswijze is gedaan. Na vaststelling wordt het definitieve projectbesluit ter inzage gelegd, waarbij de mogelijkheid tot beroep open staat.

Meer informatie?

Op de website www.samenwerkenaanriviernatuur.nl/maas vindt u actuele informatie over het KRW Maas-programma en een klikbare kaart met de maatregelen die in voorbereiding of uitvoering zijn. Op de projectpagina's van De Weerd-Reuver, Hansummerweerd – Oude Maasarm, Brandt Visvijver, Brandt, Molensteen, Laak en Laakerweerd is specifieke informatie te vinden over de opgave, nadere achtergrondinformatie over het gebied en de participatiemogelijkheden, waaronder eventuele publieksbijeenkomsten. Wanneer aanvullende informatie beschikbaar is, vindt u die eveneens op die website.